



БҮГІНГІНІҢ БАС ТАҚЫРЫБЫ

ҚАЗАҚСТАН – ТӘЖІРИБЕЛІ БІТІМГЕР



Қазақстан егемендігінің 30 жылы ішінде ұзақ жолдан өтті. Осы кезең аралығында еліміз экономикалық дамуда, тұрақтылықты, егемендікті нығайтуда зор жетістікке жетіп, халықаралық аренада Қазақстан брендіне деген зор құрмет қалыптастырды. Бүгінде еліміз 2025 жылы және одан әрі қарай Қазақстанды әлемдегі ең дамыған мемлекеттердің біріне айналдыруды мұрат еткен тұжырымдама жасап отыр. Ресей, Қытай және Орталық Азия арасында стратегиялық маңызды позицияға ие бола отырып, Қазақстан өз дамуының ауқымды стратегиясын әзірлеу қажеттігін ұғынды. Сайып келгенде, Қазақстанның да, басқа мемлекеттердің де жалғыз мақсаты – келер ұрпаққа қауіпсіз, ядрозсыз әлем қалдыру.

(Соңы 3-бетте)

КӨЗҚАРАС

ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ БАР ЖЕРДЕ ТҰРАҚТЫЛЫҚ БАР

Қоғамдық келісім орта ғасырдан жаңа заманға өту кезеңіндегі негізгі саяси ойдың өзегі болды. Ең алдымен мемлекет пен қоғам арасындағы келісім тұжырымдамасы ретінде көрініс тапқан бұл ой кейін қоғамдағы аймақтарын анықтауға тікелей ықпал етті десек артық айтқандық болмас.

Қоғамдық келісімнің негізгі өзегі қоғам мүшелерінің және түрлі әлеуметтік топтардың өзара ымыраға келуі. Бұл тұжырымдаманың дамуына әлемдік саяси-философиялық ойдың арқауы болған Гоббс, Руссо, Локк, Монтескье сынды ғұламалардың ықпалы тиді. Жалпы, қоғамдық келісім тұжырымдамасы заманауи қоғамның негізі, мемлекеттік құрылысты айқындайтын маңызды көрсеткіш. Қоғам деген компромисс – яғни, өзара ымыраға келу, келісу. Келісім болмаса қоғамнан маза кетіп, мемлекет тұрақтылығынан айырылады. Қазіргі заман бұрынғыдай монархия заманы емес. Монархия тұсындағы ең өзекті мәселе билік пен адам, қоғам мүдделері арасында баланс табу болса, бүгінгі күні қоғам мен мемлекеттің құрылысы әлде қайда күрделі. Маңызды қоғамдық мәселелерді шешу үшін мемлекет алдында тұрған негізгі мақсат тұрақтылықты азаматтық қоғам институттары арқылы қамтамасыз ету болып табылады. Бұл мәселе қоғамдық сананы, қоғамдық санамен бірге

азаматтық институттардың дамуын қамтамасыз етуге негізделеді.

Қазақстан әлеуметтік тұрғыдан өте күрделі мемлекет. Бұл компоненттердің қатарына айқын факторларды жатқызар болсақ Қазақстанның қоғамдық құрылысына ықпал ететін күш – Еліміздің көпұлтты, көпконфессионалды мемлекет екендігі. Онан кейін нарықтық тетіктерді іске қосқанда пайда болған табиғи әлеуметтік теңсіздік, халық жасына сәйкес құрылым, қала және ауыл тұрғындары секілді көптеген факторларды ескеру керек. Қазақстан осы күрделі құрылысты бойына сіңірген мемлекет. Осының барлығын бір ортаға жинайтын, мүдделер арасында ымыраға алып келетін бірінші кезекте қоғамдық татулық идеясы. Бұл идеяның өзегі қандай болуы тиіс деген сауалға келсек, ол сөзсіз – Ел азаматтарының өз болашағын Қазақстанмен жалғауын қамтамасыз ететін азаматтық ұғымы. Азаматтық қоғам құру идеясы осыдан бастау алады. Азаматтық қоғамның негізгі

өзегі азаматтардың тәуелсіздігі. Азамат мемлекетпен мүдделес болған жағдайда ғана мемлекет гүлденеді. Мемлекеттің дамуына мүдделі азамат қоғамның негізгі құраушы күші.

Елімізде соңғы жылдары айқындалып келе жатқан негізгі тренд қоғамдық келісімде этносаралық татулық тұжырымдамасынан азаматтық тұжырымдамаға өзгеруі, ойысуы. Шын мәнінде соңғы жылдары болып жатқан өзгерістер қоғамдық құрылыстың негізгі өзегі азаматтық идентификацияға қарай бұру қажеттілігінен туындады деуге толық негіз бар. Қоғамдық қатынастардағы негізгі бірлік этникалық негізге емес, азаматтық идентификацияға қарай ойысуында көп сыр жатыр. Қазақ ежелден инклизивті қоғам. Түрлі ұлттар мен ұлыстардың тату өмір сүруі тең құқықтық, өзара сыйластықтың нәтижесінде ғана орын алуы мүмкін екендігі белгілі. Қазақстан басшылығы тәуелсіздік алған ең алғашқы жылдардан бастап этносаралық татулық мәселесіне жігі назар аударып келеді. «Мен» және «өзге» деген тұжырымдама Қазақстан жағдайында үлкен «Біз» тұжырымдамасына орын берді. Бұл Қазақстанды түрлі этникалық келіспеушіліктерден, ішкі қақтығыстардан аман алып қалуға тікелей әсер етті десек артық айтқандық болмас.

(Соңы 5-бетте)

СҮЙНІШ!

БАЙҚАУ! БАЙҚАУ!

«ЗАҢ» Медиа-корпорациясы» ЖШС, республикалық «Заң газеті» басылымының мұрындық болуымен өтетін Кемел Тоқаев атындағы детектив шығармалар байқауы биыл да жалғасын табады. Бесінші рет ұйымдастырылып отырған додаға Қызылорда облысының әкімдігі қолдау көрсетпек. Бұйыртса биылғы жүлдегерлерді қазан айының соңына қарай қасиетті Сыр елінде марапаттаймыз.

БАЙҚАУДЫ ӨТКІЗУДІҢ МАҚСАТЫ:

- детектив жанрының атасы Кемел Тоқаевтан кейін кенжелеп қалған жанрды жандандыру;
- детектив шығармалар жазуға деген көпшіліктің ынтасын ояту;
- шытырман шығармаға қызығушылықты арттыру;
- осы жанрдың көмегімен құқық қорғау, сот, адвокаттық салада еңбек етіп жүрген мамандардың еңбегін дәріптеу.

БАЙҚАУҒА КІМДЕР ҚАТЫСА АЛАДЫ?

Соңғы үш жылда осы байқауға қатысып, бас жүлде мен бірінші орын алған адамдар байқауға қатыстырылмайды. Басқа үміткерлердің бақ сынауына толық мүмкіндігі бар.

Үміткерлер шығармасын zangazet@mail.ru эл.поштасына немесе Алматы қаласы, Досмұхамедов көшесі 68Б мекенжайына «Байқауға!» деген белгімен жолдай алады.

Байқауға жіберілген материал көлемі А4 форматында 14-шрифтімен жазылғанда 10 беттен аспауы керек. Шығармалар осы жылғы 30 қыркүйекке дейін қабылданады. Белгіленген мерзімнен кешігіп келген еңбектер байқауға қатыстырылмайды. Материалдар «Заң газетінде» және zanmedia.kz сайтында жарияланып тұрады. Сондай-ақ, детектив жанрының талаптарына сай келмейтін шығармалар қазылар назарына ұсынылмайды.

ЖҮЛДЕ ҚОРЫ ҚАНДАЙ?

Байқаудың бас жүлдесі – біреу, 1-орын – біреу, 2-орын – екеу, 3-орын – үшеу және бес ынталандыру сыйлығы қарастырылып отыр.

Биылғы жылдың бір ерекшелігі – оқырманның дауысына (дауыс онлайн жағдайда беріледі) ең көп ие болған үміткерге бірінші орынға тең дәрежеде жүлде тағайындалады. Сонымен бірге, жазуға қабілеті бар студент жастарды, жоғары сынып оқушыларын ынталандыру мақсатында да арнайы жүлде белгіленіп отыр.

**Ал, құрметті оқырман!
БАЙҚАУҒА ҚАТЫСЫП, БАҚ СЫНАҢИЗ!
ІСКЕ СӨТ!**



СҮХБАТ

Ләззат БИСЕНОВА, Ақтөбе облыстық мамандандырылған ауданаралық әкімшілік сотының төрағасы:

«ӘДІЛ ТӨРЕЛІК – АБЫРОЙ ӨЛШЕМІ»

– Ләззат Мырзалықызы, әңгімемізді сот саласындағы соңғы жылдарда орын алып жатқан жаңалықтардан бастасақ. Өткен жылдың 1 шілдесінде қолданысқа енген Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекс жалпы жүйеге біршама леп әкелген сияқты.

– Расында да, 2021 жылдың 1 шілдесінде еліміздің тарихында айтулы оқиға орын алды. Бұл күні 2020 жылғы 29 маусымда қабылданған Әкімшілік рәсімдік-процестік кодекс қолданысқа енгізіліп, сот жүйесінде сот ісін жүргізудің жаңа бір тың формасы пайда болды.

Бұл реформа Мемлекет басшысының 2019 жылғы 2 қыркүйектегі жолдауында «біздің ортақ міндетіміз – азаматтардың барлық сындарлы сауалдарына жедел және тиімді жауап беретін «Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасын жүзеге асыру» деген игілікті бастамаларынан туындаған еді. Жаңа кодекстің шындығында халыққа тигізген ықпалы ақырындап болса да қазіргі таңда көріне бастады.

(Соңы 5-бетте)

